

رسانه‌های همسو با ایشان را می‌بینید، می‌گویید قوه قضائیه باید با منتقدین برخورد کنند و اینها عوامل اسرئیل در ایران هستند. این موضوع را چطور ارزیابی می‌کنید؟ این سبک حمایت کردن از دولت به کجا منجر خواهد شد؟

فکر می‌کنم یک رویکردها و سیاست‌هایی هست که چندان سیاست‌های موجه و درستی نبوده است و حالا اگر مورد انتقاد قرار می‌گیرند، اینگونه اعلام کنیم که انتقاد به معنی دفاع از بیگانگان و عوامل صهیونیست‌ها است، نمی‌دانم چقدر اعتبار دارد. این

کشور پیش‌بینی می‌شود که چنین تخطفاتی صورت بگیرد، در حقیقت وقتی انحصار وراثتی شد و دلار در دست افرادی باشد که امضای طلایی دارند، این تخطفات شکل می‌گیرد. «و باید گفت که با فساد فساد گفتن مشکل حل نمی‌شود!

➤ ادعای رابطه با مردم

رویکرد رئیسی در موضوع تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی مردم، مسئله دیگری بود که در این مدت بارها مطرح شد و اینگونه نشان داد که زاویه نگاه او، با زاویه نگاه مردم تفاوت‌های فراوانی دارد. رئیسی معتقد است: «درصد بالایی از مشکلاتی که مردم به‌صورت روزمره با آن مواجه هستند، هیچ ربطی به تحریم ندارد، مرغ و تخم‌مرغ و بسیاری از شرایطی که مردم امروز با آن مواجه هستند، مسائلی نیست که آنها را از چشم تحریم بینیم. مردم هم خوب فکر می‌کنند و در این قضیه فضات منصفانه‌ای دارند.» و در عین حال از رابطه صمیمی خود با مردم سخن می‌گوید. اما آیا صرف داشتن ادعای رابطه با مردم برای اینکه او رئیس‌جمهور یک کشور شود و فعالیت‌های اجرایی کشور را هدایت کند، کافی است؟ آیا رابطه با مردم به معنای شنیدن حرف مردم و عمل کردن به خواست اکثریت آنها نیست؟

➤ مسئله حجاب و شکاف بین دولت و مردم

در دولت‌سیزدهم، اعتراضات گسترده‌ای پس از مرگ مهسا امینی بر سر حجاب شکل گرفت؛ اعتراضاتی که بعضاً با نگاه‌های امنیتی و برخورد‌های سختگیرانه‌ای همراه بود. هر چند که رئیسی در این زمینه معتقد بود دشمن به دنبال امنیتی کردن موضوع است و در یکی از اظهارات خود گفته بود: «دولت مردمی در موضوع عفاف و حجاب به‌دنبال حل مسئله با نگاه فرهنگی است، چرا که دشمن با برنامه‌ریزی قصد دارد آن را به یک موضوع امنیتی تبدیل کند و دولت نیز با برنامه‌ریزی قطعاً اجازه تحقق خواست دشمنان را نخواهد داد.» بخشی از تصمیم‌گیری‌ها در مورد حجاب مربوط به دولت ابراهیم رئیسی و وزارت کشور او بوده و هست. اما آنچه در جامعه و پس از اجرای برنامه‌ها و تصمیمات مسئولان در این زمینه به نظر می‌آید، بعد از اعتراضات ۱۴۰۱ مردم به جای اینکه امیدوارتر به تصمیمات شوند، دچار سرخوردگی شده و عملاً بر خوردهای قهری بر بر خوردهای فرهنگی غلبه کرده و شکاف بین مردم و دولت بیشتر و بیشتر شده است.

➤ یکدست‌سازی در دانشگاه

رئیس دولت سیزدهم، دانشگاه را اتاق فکر دولت خود می‌داند که باید تمام توان خود را برای ارتقاء بهره‌وری در کشور به کار گیرد. اما رویکرد او با این اتاق فکر به‌ویژه پس از حوادث سال ۱۴۰۱ و اعتراضات دانشجویان و اظهارات اسانید حاکی از خالص‌سازی این نهاد داشت. موج اخراج اسانید دانشگاه و دانشجویان از سوی ابراهیم رئیسی و ارتباط آن با اعتراضات سال ۱۴۰۱ تأیید شد. او در این‌باره اینگونه اظهار کرد: «در جریان اغتشاشات پارسال افرادی از دانشگاهیان دچار غفلت شدند که حتماً باید آن‌ها را آگاه کرد. با الهام از عفو عمومی رهبر انقلاب، نسبت به دانشگاهیانی که مرتکب خطایی شدند هم این عفو را اعمال

در ساخت مسکن خوب عمل کرده، اگر در ساخت مسکن موفق نبوده، در مفاسد اقتصادی خیلی خوب عمل کرده است و ما هیچ زمینه‌ای را نمی‌توانیم پیدا کنیم که بگوییم دولت رئیسی نسبتاً در آن عملکرد خوبی داشته است. اساساً کلامی درباره عملکرد آقای رئیسی هم گفته نمی‌شود که ایشان چه کار کرده است؟ در زمینه فقر و کنترل قیمت ارز و طلا و کنترل تورم چکار کرده است؟ به‌صراحت می‌توانم بگویم که این دولت ضعیف عمل کرده است.

➤ آقای رئیسی در سخنرانی‌های

دو سه ماه اخیر خود مرتباً تأکید داشتند که انقلابی‌گری و انقلابی بودن یعنی امیدآفرینی کردن و از طرفی وقتی تیت‌ر یک‌برخی

جناح‌بندی‌های سیاسی نقطه آغازین ابهامات درباره رویکرد او نسبت به احزاب و گروه‌های سیاسی بود چراکه به اعتقاد تحلیلگران سیاسی، تنوع سیاسی لازمه شکوفایی سیاسی در کشور است. جلال میرزایی درباره این صحبت‌های رئیسی در مراسم تحلیف گفته بود: «روز تحلیف صحبت‌های رئیس‌جمهور در حوزه سیاست داخلی اشاره‌ای داشت مبنی بر این که در دولت مردمی‌اش دسته‌بندی سیاسی، قومی، قبیله‌ای و مذهبی رنگ می‌یازد؛ در مورد قومی و قبیله‌ای من این را تأیید می‌کنم و این مطلب درست است اما در موارد سیاسی باید بگویم برای اینکه بتوانیم وضعیت سیاسی کشور را سامان دهیم، نیاز است دولت با طیف‌ها و تشکل‌های سیاسی تعامل داشته باشد؛ چرا که هر کدام از این تشکل‌ها، جناح‌ها و احزاب سیاسی بخشی از جامعه را نمایندگی می‌کنند. طبیعی‌ترین حالت برای دولت این است که هم بتواند از طریق نظرسنجی و نظر خواهی، نظرات و انتقادات مردم را دریافت کند و هم اینکه نظر آنان را از طریق احزاب و گروه‌های سیاسی بگیرد.» هر چند که رئیسی تاکنون چند دیدار با نمایندگان احزاب سیاسی برگزار کرده است. جلساتی که به اعتقاد برخی، بدون آورده سیاسی است و دست‌آورد چندانی برای احزاب نداشته است. هم‌میهن در گزارشی، جلسه رئیسی با نمایندگان احزاب را که پس از پیش‌ثبت‌نام انتخابات مجلس برگزار شد، نوش‌دارو پس از مرگ سهراب عنوان کرد. او در این جلسه به احزاب اطمینان داد که نگرانی برای حضور سلاطین مختلف در انتخابات مجلس نداشته باشند اما نگرانی احزاب از یکدست‌سازی سیاسی در انتخابات مجلس بی‌راه نبود و در نهایت نیز، هم انتخابات با حداقل مشارکت گروه‌های سیاسی برگزار شد و هم حداقل مشارکت مردم را در آن شاهد بودیم. شاید اشتباه نباشد اگر تعامل دولت با احزاب را نیز در همان لایحه‌های سطحی و نمایشی در نظر بگیریم که آورده چندانی برای احزاب ندارد و رئیسی همان کاری را می‌کند که در روز تحلیف اعلام کرده بود؛ جناح‌های سیاسی رنگ می‌یازند.

➤ با فساد فساد گفتن مشکل حل نمی‌شود

ابراهیم رئیسی، در زمینه مبارزه با فساد نیز وعده‌های فراوانی داد، اما به نظر فساد تنها لقلقه زبان وی بود: «باید ریشه فساد را در دستگاه‌های اجرایی خشکاند، بسترهای فساد را اصلاح کرد... با فساد فساد گفتن، مشکل حل نمی‌شود... سرهای اژدهای فساد را قطع خواهیم کرد و در مبارزه با فساد به هیچ کسی رحم نخواهیم کرد. (در زمان ریاست قوه قضائیه به تاریخ اردیبهشت ۱۴۰۰)» او همچنین گشت ارشاد مدیران را نیز برای مبارزه با فساد مدیریتی مطرح کرده بود، اما فساد چای دیش و فساد برنج دو فساد گسترده‌ای بود که در همین مدت رسانه‌ای شد. محمد باقری بنایی، نماینده مجلس در گفت‌وگویی در واکنش به فسادهای بزرگی که در کشور کشف می‌شود، اینگونه گفته بود: «با توجه به وضعیت و ساختارهای اقتصادی و سیاسی در کشور روزه برای تخلف فراوان است و عملاً کشور با این مشکل مواجه است، این اتفاقات نظیر اشتباهات و تخطفاتی در دولت‌های مختلف صورت گرفته لذا باید مشاهده کرد رئیس دولت ووزرا چگونه با این تخطفات بر خورد می‌کنند، اما به نظر بنده با این ساختار اقتصادی

حوزه اقتصاد و فرهنگ متاسفانه ادامه پیدا کرده است و موجب تداوم زبان‌ها و آسیب‌های موجود در کشور شده است. یعنی بخش زیادی از مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی امروز کشور، نتیجه این است که دولت آقای رئیسی همان خطاهای دولت روحانی، دولت احمدی‌نژاد و دولت‌های قبل را ادامه داده است. در نتیجه همین موضوع باعث شده است که جامعه در حوزه فرهنگ دارد آسیب می‌بیند؛ در حوزه اقتصاد آسیب‌های جدی می‌بیند، در حوزه مسائل اجتماعی آسیب می‌بیند. تنها عرصه‌ای که دولت آقای رئیسی از سیاست‌های غلط دولت‌های قبل فاصله گرفته است و نتایج مثبتی داشته است، ترجیح سیاست همسایگی و منطقه‌ای بر غرب‌گرایی بوده است. ترجیح دولت آقای روحانی سیاست غرب‌گرایی و نزدیکی به اروپا و آمریکا بود که سیاست اشتباهی بود و دولت آقای رئیسی تا حدودی این موضوع را تصحیح کرده و اولویت، سیاست‌های منطقه‌ای است که درست‌تر و علمی‌تر است و نتایج آن را به تدریج خواهیم دید. اما غیر از حوزه سیاست خارجی، دولت رئیسی ادامه همان روش‌ها، سیاست‌های غلط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بوده است که نتایج آن را می‌بینیم.

➤ در مورد وعده‌هایی که ایشان در زمان انتخابات ریاست‌جمهوری

نگاه اصولگر/۲

محمد مهاجری فعال رسانه‌ای اصولگرا:

رابطه دولت سیزدهم با مردم یکسویه است

محمد مهاجری، فعال رسانه‌ای اصولگرا در گفت‌وگو با هم‌میهن درباره عملکرد دولت سیزدهم و رویکردهای دولت رئیسی در سال پایانی آن توضیحاتی داده است که در ادامه می‌خوانید:

➤ عملکرد دولت رئیسی را چطور ارزیابی می‌کنید؟

دولت رئیسی از نظر وعده دادن و همچنین عدم اجرای وعده در صدر دولت‌های بعد از انقلاب قرار گرفته است. در واقع این دولت در وعده دادن و عدم اجرای وعده رکوردشکن است؛ به‌ویژه در حوزه اقتصادی و روابط خارجی تقریباً و تحقیقاً هیچ‌یک از وعده‌های این دولت اجرا نشده است. برخی از اقداماتی که با نام تحقق وعده انجام شده نیز بیشتر نمایشی است و برون‌داد مفیدی از وعده‌های محقق شده نیز نمی‌بینیم؛ مانند پیوستن ایران به بریکس و پیمان شانگهای، بیشتر جنبه‌نمایشی داشته و تأثیر عملی در اقتصاد و دیپلماسی کشور نداشته است.

➤ رئیس‌جمهور در سیاست‌های خود اعلام کرده بودند که مستقل از جریان‌های سیاسی، عمل می‌کنند، اما در عمل شاهد نفوذ جریان‌پایداری در دولت سیزدهم بودیم. نظر شما در این‌باره چیست؟ آقای رئیسی از منتهی‌الیه ناآکرامدترین عناصر تندرو جریان راست استفاده کردند. اگر هم افرادی هستند که وابستگی به این جریان ندارند، در دولت چندان محلی از اعراب ندارند و در سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرند. در واقع دولت ایشان عملاً دولت جنبه‌پایداری، آن‌هم تندروترین افراد جنبه‌پایداری هستند.

➤ دلیل اینکه رئیس‌جمهور نتوانست آن‌استقلالی را که وعده داده بود، عملی کند، برخی چنین مطرح کردند که «مشاوران خوبی در اطراف او نبودند، یا اینکه «خود آقای رئیسی توان مقابله با نفوذ جریان‌ها را نداشتند». آیا این تحلیل‌ها برای آنچه که در دولت رخ می‌دهد، درست است؟

کسی که مسئولیتی را بر عهده می‌گیرد، با توجه به پرستیژ سیاسی‌ای که دارد، باعث می‌شود تا افراد به سمت او متمایل شوند یا عدم تمایل پیدا کنند؛ از آنجایی که آقای رئیسی هیچ‌وقت یک چهره سیاسی و عنصر برجسته سیاسی در سپهر سیاسی ایران به حساب نمی‌آمد و او چهره اجتماعی و فرهنگی هم نیست؛ چنانچه پیش‌تر آقای خاتمی چهره فرهنگی محسوب می‌شد، آقای احمدی‌نژاد یک ژست اجتماعی داشت، آقای روحانی یک ژست سیاسی و دیپلماتیک داشت و آقای هاشمی نیز چهره سیاسی-اقتصادی داشت، اما برای رئیسی هیچ‌وجه تمیزه‌ای نمی‌شود. برشمرد که ایشان را جزو چهره‌های طراز‌نرت‌نشان دهد و شیوه عملکرد خود او بود که باعث شد تا این جریان اصولگرا در دولت او ریشه بدواند.

➤ عملکرد وزرا و کسائی را که در سمت‌های مختلف منصوب کردند را چطور ارزیابی می‌کنید؟

خیلی نیازی نیست که برای ایشان دست‌آورد بتراشیم، این کار را دولتی‌ها انجام می‌دهند. دست‌آورد دولت از سفره مردم معلوم است؛ آن هم زمانی که دلار افسارگسیخته در حال افزایش است و وضعیت سکه و طلا و حتی یک سطل ماست در دولت رئیسی ناپسامان است. اگر قبلاً گفته‌ام که این دولت ضعیف‌ترین دولت تاریخ ایران است، باز هم بر این گفته تأکید می‌کنم.

➤ دولت در عرصه سیاست به سستی می‌رود که برای انتخابات دوره بعد نظر مردم با نظر سیاسیون را جلب کند؟ مسیر او چگونه خواهد بود؟

برداشت من این است که ایشان از انتخابات ۱۳۹۸، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۲ به یک شیوه‌ای رسیدند و انتخابات حداقلی را انتخابات بسیار خوبی می‌دانند. بنابراین خیال آقای رئیسی راحت است که در انتخابات ۱۴۰۴ ولو با مشارکت ۲۰ درصدی نیز رئیس‌جمهور خواهد شد. بنابراین وقتی دغدغه‌ای ندارد که در یک انتخابات پرشور رای بیاورد، تلاشی هم برای جلب رضایت مردم نخواهد کرد. ضمن اینکه در سال ۱۴۰۰ مسابقه بدون رقیبی برای ایشان طراحی شد و در انتخابات بعدی ریاست‌جمهوری نیز چیزی جز این نخواهد بود.

➤ رویکرد ایشان را در سیاست داخلی به‌ویژه با مردم و تعاملی که پس از اتفاقات سال ۱۴۰۱ داشتند، چطور ارزیابی می‌کنید؟

آقای رئیسی اصلاً کاری با مردم ندارد و ارتباط او با مردم نزدیک ارتباط مونولوگ و یکسویه است. ایشان شرایط موجود در کشور را در زمینه‌های مختلف مثبت و خوب ارزیابی می‌کنند و معتقدند اگر کسی از این شرایط ناراضی است، شرایط را به‌خوبی نمی‌فهمد و اگر مسئله‌ای حل نمی‌شود تقصیر دشمنان است و بدخواهان داخلی هم نمی‌گذارند که خدمات دولت به چشم و گوش مردم برسد.

نیز ناتوانی دولت سیزدهم است که به جای توضیح درباره عملکرد رو به تهدید می‌آورند. تصور ایشان این است که با حلوا حلوا گفتن دهان شیرین می‌شود. ای کاش این اتفاق می‌افتاد اما واقعیت این است که نمی‌شود و با حرف کاری پیش نمی‌رود. اینکه او به دانشجویان بگوید که شرایط خوب است، مگر دانشجویان نمی‌دانند؟ در جامعه نیستند و از شرایط آگاه نیستند که او به آنها می‌گوید امیدوار باشید؟

➤ آینده و وضعیت پیش روی دولت در یک سال پایانی را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

اگر نخواهیم بگوییم که اوضاع بدتر می‌شود، هیچ دلیلی هم نمی‌بینم که بگویم اوضاع بهتر خواهد شد. هیچ شواهدی نداریم که براساس آنها بگوییم اوضاع بهتر خواهد شد. در بهترین حالت باید دعا کنیم که از این بدتر نشود. من هیچ دلیلی نمی‌بینم که چرا اوضاع باید در دولت ایشان بهبود پیدا کند و به‌نظم بدتر نیز خواهد شد و در مجموع امید و نوری در انتهای تونل نیست.

➤ امنیت و حوادثی که رخ داد

طبیعتاً یکی از موضوعات قابل بحث در راستای ارزیابی عملکرد دولت‌ها در عرصه سیاست داخلی، مسئله امنیت است. ۳ سال از دولت رئیسی گذشته و حوادث مختلفی در این بین رخ داده است. از جمله مهم‌ترین این رخدادها پس از آنکه کشور به مدت چند ماه درگیر اعتراضات خیابانی در سال ۱۴۰۱ بود و تعداد بسیاری کشته و زخمی و البته زندانی در پی داشت، حادثه جمعه خونین زاهدان در ۸ مهر همان سال، عملیات تروریستی در شاهچراغ در ۴ آبان همان سال و عملیات تروریستی که در سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان سال ۱۴۰۲ رخ داد و آخرین نمونه حوادث امنیتی هم درگیری نیروهای تروریستی جیش‌العدل با نیروهای مرزی که اخیراً رخ داده است که طبیعتاً اگر دولت در وضعیت مطلوبی از بُعد اطلاعاتی و امنیتی بود، پیش از وقوع از این رخدادها ممانعت می‌شد یا با هزینه کمتری مواجه می‌شد. البته رویارویی دولت با سیل و بلایای طبیعی مثلاً آنچه در سیستان و بلوچستان رخ داد و نحوه مواجهه با آن از سوی دولت و نهادهای زیرمجموعه آن هم از جمله مواردی است که عملکرد دولت را براساس آن می‌توان ارزیابی کرد. طبیعتاً موضوع هزینه‌هایی که به یک کشور تحمیل می‌شود و نحوه مواجهه با اتفاقات و تمهیداتی که یک دولت برای جلوگیری از حوادث مختلف در پیش می‌گیرد، چه در بُعد بسیج نیروها برای کمک و حمایت از مردم در حوادث غیرمترقبه و چه در بُعد اطلاعاتی و امنیتی دو سوسو دارد. یک بخش از آن به مدیریت و قدرت تدبیر امور دولت‌ها برمی‌گردد و بخشی از آن هم شاید واقعاً چیزی فراتر از توان هر دولت باشد و به ساختار باز می‌گردد اما با توجه به تعدد حوادث به نظر می‌رسد در این بین هم از دولت انتظار بیشتری می‌رفت به‌ویژه آنکه یکدستی در فضای سیاسی انتظار کاهش کارشکنی‌ها و همسویی بیشتر را فراهم آورده بود و انتظار می‌رفت برای رضایت مردم گام‌های اساسی برداشته شود.

با توجه به اینکه دولت در بخش عمده‌ای از موارد در مسیر تحقق وعده‌های خود قرار نگرفته و در این ۳ سال شاهد بهبود وضعیت در اکثر حوزه‌ها نبودیم، بنابراین دولت یا باید با توانی مضاعف به‌دنبال برطرف کردن بحران‌ها و مشکلات موجود در کشور باشد و یا به همین شرایط پیش رود و در کنار دیگر دولت‌های اصولگرا، به‌عنوان دولت ناموفق شناخته شود. در چنین وضعیتی احتمالاً ابراهیم رئیسی برای موفقیت در انتخابات ریاست‌جمهوری بیش از رقابت براساس عملکرد و آزموده‌هایش به حضور حداقلی مردم برای پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم مانند ادوار اخیر ریاست‌جمهوری و مجلس امید دارد.

به خود را نداشتند.

ایشان در حوزه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی همان مسیری را ادامه دادند که از زمان آقای هاشمی شروع شده و تا الان ادامه پیدا کرده است. آقای رئیسی مسیر متفاوتی را نداشتند و به همین خاطر در حوزه سیاست و فرهنگ و اجتماع، آسیب‌هایی که از گذشته وجود داشته ادامه پیدا کرده است.

➤ تعامل آقای رئیسی با مردم را چطور ارزیابی می‌کنید؟ ایشان ادعان دارند که مردمی هستند و دولت، یک دولت مردمی است.

تجربه رفتار رؤسای قبیلی را داشتیم و به‌نظم ایشان با مردم مؤدب‌تر و نزدیک‌تر هستند، یعنی بر خلاف رؤسای جمهور قبلی در ایشان غرور کمتری دیدم. در دیدارهای مردمی تلاش می‌کنند به مردم احترام بیشتری بگذارند.

➤ مردم در این مدت در خواست‌ها، انتقادات و اعتراضاتی چه در زمینه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داشتند. آیا فکر می‌کنید حرف مردم از سوی دولت شنیده شد؟ وقتی سیاست‌های غلط گذشته ادامه پیدا کرده است، در نتیجه مشکلات مردم نیز ادامه پیدا کرده است.